

No 6.

28. gada-

Sabijas Weefis

Ut pafha wiſuſchēliga augſta Reisara wehleſchanu

1883.

gahjutus.

Matsa ar veesuhitsamai par pasti:
 Ur Peelitumai: par gadu 2 r. 35 l.
 bef Peelituma: par gadu 1 " 60 "
 Ur Peelitumu: par $\frac{1}{2}$ gadu 1 " 25 "
 bef Peelituma: par $\frac{1}{2}$ gadu — " 85 "

Malfa bes pefuhtifchamas Riga:	
Ur Peelikumu: par gadu 1	1. 75 f.
bes Peelikuma: par gadu 1	" "
Ur Peelikumu: par $\frac{1}{2}$ gadu —	" 90 "
bes Peelikuma: par $\frac{1}{2}$ gadu —	" 55 "

Mahjas Weesis islahki weenreis pa nedeku.

Mahjas Weesis teel isdots festveenahm
no yift. 10 fahlet.

Malfa par fludinashanu;
par wenos flejas smallu rassiu (P:tit)-
tindu, jeb to weetu, to tahda rinda eenem,
malfa 8. lap.

Redažija un ekspedīzija Rīgā,
Ernšl. Platess bilschū un grammatu-dru-
latavā un burtu-leetuvē pēc Pehtera
baņinās.

Nebditas. Jaunalaohs sinas. Telegraaf sinas. Gelfschemēs sinas: Riga. No Aleksander-komitejas preelch eewainoteem. Krone semneelu semes reguleshanas darbi. Is Iisichtiles. No Rujenes. No Zobes. Terbata. Is Vitebskas Latvijas u. t. pr. — **Abtsemēs sinas:** Politikas pahrslats. Ruffro-Ungarija. Indija. — Kas ir iautusti laistralsti? Rehkenumu atloschana. Dihwains speegelis u. t. pr. — **Pecilumā:** Salas waldneeli jeb brabiu mīlestība. Graudi un seedi.

Jannahahs finas.

Welns Rigā. Sem jchi wirsrafsa „Rig. Btg“ rafsta tā: Gan netizami skan un ta-
tschu pateesiba, ka wairak simteem laudis
zetortdeen pulfsten 12 deenā sapulzejahs pee
rahtuscha un polizijas, tapehz ka tur dabu-
ichot pašči ar ūwahm azim redset dīshwu
welnu. Kas schihs walodas ispaudis, kur
tahs zehluſchahs, gan neweens nespēhs pa-
teefigi isdibinat; bet tilk dauds ir pateesiba,
ka simteem laudis wairak stundu pee rahtu-
scha un polizijas uſturejabs, lai reiſ tatičhi
dabutu welnu redset. Polizijas eerehdneem,
zil wini ari nenopuhlejabs, nebija eespeh-
jams pahrleezinat mahntizigos lautinus, lai
eetu meerigi uſ mahjahn un atmestu weli-
gas domas, ka polizija waretu nokert un
eeslodjsit paſchu dīshwu welnu. Daschi lau-
tini wehl tā nogrimischi mahds, ka tihi
jabrihinhabs. Laikam walodas par welnu iſ-
zehluſchahs iſ kahdas finas no Poneweschas
(skatees „M. B.“ isgahjuſchā numurā to
finu no Poneweschas). Schini finā bija
teikts, ka kahds par welnu pahrgehrbees no-
seedsneeks tur tiziſ ūkerts. Daschi pahr-
gudrineeli grībeja finat, ka „welns“ wairak
zilwelns Leischds aplaupijis un beigās tiziſ
Poneweschā ūkerts, Schagarē zeetumā eelikts,
no tureenes uſ Jelgawu nowests un pulf-
sten 12 tilschot atwests uſ Rigu. Schē ja-
peemin, ka polizijas pahrwaldiba no schihs
neeku walodahm neka nefinaja. Kahdi isda-
rija jofu, laudim eeteildami, ka welns ejot
Petera baſnīžā jeb wehl uſ pasti un ūchee
wahrdi valihdjeja, laudis ūhka isflihſt, do-
damees uſ Petera baſnīzu un uſ pasti.

— „Rig. Ztg.“ ja dužmojušēs uſ Kreemu
aiwiš „Rischl. West.“ kaſ eſot uſbruzis
Wahzu walodai, tadeht ka ſtatističiga komiteja
iſcheejenas Kreemu ſkolahm pefsuhitijuſe jau-
tajumu-lapas Wahzu walodā. Uſ tam ſib-
mejotees „Rischl. West.“ nojanot Wahzu
walodu Rigā par ahrfemneku walodu.
„Rig. Ztg.“ tam pretojahs, norahdīdama,
ka Wahzu walodai eſot Baltijas gubernās
mebūturīas ſtabmoplīs.

Latweesku teatris. Ns benefizes israhdi-

jumu sagatawota opera, ko grībeja israhbit
rihtu, 6. janvāri, ir atlīta us 13. janvāri,
no rihtdeenas pa ziedētu, lai jo pilnigāki
waretu sagatavoties.

Rigas pilsehtas bijuscha ahrstes Dr. F. Lange paglabaschana, kas notika trejsdeenu pulksten 3 pehz pusdeenas. Iis paglabaschamu bija sanahkuschi leela skaitli nelaika amata brahki un deenasta kolegi un dandis zitu lauschu. Superintendents Zentsch lgs firsrigds un mihlids wahrdos notureja kapa runni, tad Dr. Merellin un Kroeger tgi runaja driti fajustā runā par nelaika karalsteri (rafturi), kas zaur jawn leelu sinaschani un laipmu buhschani wifur eemantojis bagatu mihlestibni un zeenibu. Beigās Krimuldas mahzitajs Walters runaja, lai waretu pee nelaika kapa issfazit Krimuldas draudses patezibni, kurā draudse nelaikis warek gadus bijis par draudses ahrsti.

Dselsszeku sahdsiba nakti no 29. iſ 30.
janwari notiluse starp Vilniu nu Dina-
burgu, jo dselsszela brauzeena Nr. 4 baga-
schas wagonis atraſis uſlausts, un aplauptis:
istrenhla 13 gabalu paſaschiru bagaschas,
no kureem 4 weda iſ Migu. Gandribſ
wiji gabali 31. janwara rihtā atraſti 15
werftes no Kalkunu stanžijas, bet uſlausti.
Ni ieho ſini ſibmedomehž Mīz Ōta."

11. Ich sinne ihm edamais „ung. Tigr. rafsta; Esam dsirdejuschi, ka lalda us Rigu brauzoscha ahrsemneka 2 bagaschas gabali, kas is bagaschas wagona tila issagi, ir tagad tiluschi atrafti. Pakas gan bija atdaritas, bet neweena gabala netruhka; laikam sagti buhs tiluschi istranjeti.

No Randaos. 24. janwarî ich. g. Randaô privat sagatawo schanas skola tila at-
wehrta, kurâ behenus sagatawo preelsch
gimnasijahm, augstakahm klasehm aprinka-
skolâs, kâ ari preelsch seminarijahm u. t. pr.
— Tai skolâ tils mahzitas kreenu, Wahzu
un Latinu walodas; wehl bei tam ari Greeku
waloda, kam to patiklos mahzitees. Ari geo-
grafija, wehsture, dabas-mahzibas un zitas,
katrai skolai peenahzigas sinibas; bet wis-
leelakais swars tils liits us kreenu walod-
das mahzischau. Tahdeem skoleueem. kas

negribetu Latinu walodn libds mahzitees,
tiks tahs weetā kreewu waloda mahzita, un
makfa paleek ta pati. Skola makfa par
agdu 20 rbt.

Tahdi skoleni, kuru wezati nespehtu mi-
neto skolas-naudu maksat, tifs par semaluu
maksu skola usnenti. (S. Am.)

Nujorla. Nhdens pluhdi wehl nebeidhsahs.
Quiwilâ 1. februari fabruka dambis pilseh-
tas puje un nhdens, kahdas 60 pehdas ang-
stumâ, gahsahs us tur stahwoscheem maseem
namineem. Kahdi 30 zilwelî ir galu da-
bususchi.

Telegrafo finas

Peterburgā, 4. februari, Offizieli issli-
dimata deenas-pamehle no Peterburgas kara-
aprinka kara-pulku preekschneeka Leefsichta
Wladimira teik darita sinama: 24. januari
wairak neka 500 arestanti uslauja ziwil-ze-
tuma namā lambarishu durvis un usbrula
zeetumia wahrleem. Pateizotces waltneek
komandanta unterofizeera Andrianowa ne-
pahrsfeidsamai apdomibai arestanteem usbruk-
schana ne-isdewahs, lai dabutu mahrtus wa-
lam. Balts saldati weselu suundu ar sa-
wahin bajouetehm attureja usbrukunni, lībī
beigās no Pawlowa regimenterē peenahza pa-
libgā trihs rotas saldatu, kas drihs lahrtibū
gahdaja. Reisaristla Augstiba issazija An-
drianowam pateizibu un dahwinaja tam 25
rubku. Bes tam wehl Andrianows ir preek-
schā stabdits, lai tilki pagodinats ar Annas
goda-sibmi. Katrs jaldats dabuja pa wee-
nam rublim.

Londonē, 4. februari. Parlamente Grant-wills issklaidoja, ka Anglija ne-efot noda-majuse, Egipti paturet par sawu ihpaishumu, bet tomehr Anglii walibba newarot atkaut, lai Egipte bei Anglijas eemaishišchanabs pate sawas leetas iſlibdīnatū. Ja Anglija ne-eemaifitos, tad zita kahda leelvalsts eemaifitos. Kad Anglii lara-pulki Egipti astabishot, winsch wehl newarot nosozit. Franzija gan druzzin efot duſmiga uſ Angliju, tomehr no tam nefahdas sadurishchanabs ne-iſaelsichteez.

Geschäftsemes finas.

Rīgas Latveesku beedriba 30. janvari notureja sawu gada sapulzi. Klaht bij 160 beedri. Sapulzi atklahja general-sapulzehm bij nolasiti un no sapulzes apstiprinati, pahrgahja uj deenas fahrtibū. Vīrma leeta bij: pahrsłats par beedribas darboschanoš 1881/82. gadā. Beedribas preelschneeks R. Kalninsch wispirms sinija sapulzei, ka runas-wihri zaur ihpaschu deputaziju pasneiguschi jaunajam Widsemes gubernatoram, kas pehz beedribas statuteem ir muhsu goda-beedris, glihtā wghlā eefetnis beedribas statutus, libds ar selta goda-beedra sīhni. — Tad runatajs firsuigeem wahrdēem peemineja ne-laika Petera Remmerja (Remmera) labdarīgo darbu, wina nahvi un behres un us-aiszīnaja sapulzi, zaur pazelschanos no sehdelkeem israhdit sawu atsīhshani un pateizību nelaika labdarim, — kas ari weenprah-tigi tika isdarits. — Pehz tam beedribas preelschneeks pahrgahja uj beedribas darboschanoš notezejuschā gadā. — Otrais deenas fahrtibas punkts bij: rewīsijas komisijas pahrspreedums un sinojums. Skolotajs J. Kalninsch nolasīja rewīsijas komisijas pahrsłatu, iš kura bij redzams, ka beedribas dīshwe pagahjuschā gadā brangi ussēhluse un, neluhlojot us fühlahm, nesvarīgahm kāhdahm, wiſi amata wihri un wiſas komisijas pehz eſpehjas publejuschees ispildit sawus peenabumus. Pehz dascheem rewīsijas komisijas preelschlikumeem, kureis generalsapulze par datai peenehma, pa datai atraidija, J. Kalninsch, rewīsijas komisijas wahrdā, uzaizīnaja sapulzi, beedribas preelschneekam R. Kalninan par wina uszītibū un ruhpibū beedribas labā issazit atsīhshani zaur pazelschanos no sehdelkeem. Tadu pat atsīhshani sapulze parahdija ari rewīsijas komisijai uj J. Wittandta uzaizīnajumu, un nū galīgi apstiprinaja beedribas drukato gada pahrsłatu. — Treschā deenas fahrtibas leeta bij: Kahrtibas ustureschana beedribas namā. Beedribas preelschneeks sinija sapulzei, ka runas-wihreem reiſi mehnē ū par fahrtibū ja-gahdā beedribas namā; bet ja nokawē sawu deschuras deenu un ari ne-atsuhta weetneeka, tad tam jamakša 50 kap. ūoda naudas, studentu stipendiju kāsei par labu. Tad notezejuschā gadā notizis, ka divi runas-wihri ne-ispildījuschi deschuras un ari nesamalšājuschi nosazītas ūoda naudas. Pehz garakām debatehm general-sapulze nospreeda: Runas-wihru sapulzei atkants, runas-wihru, kas ne-ispilda runas-wihru sapulzes spreedumu, waj tā zitadi kāvē beedribas felmigu dīshwi, libds nahloschai general-sapulzei atstāhbinat no amata. Spreedumi šchint leetā isspreeschami libdsschinigā kahrtibā, t. i. uj sapulzi wajaga buht atnahluschi wiſmasak piſei (18) runas-wihru; bet nospreedums tik tad nahk ſpehla, kad tas dabujis wiſmasak $\frac{2}{8}$ balsu wairakumu. — Beturtais un bei-dsamais sapulzes darbs bij runas-wihru zelīchana. Schogad bij jazel 13 runas-wihri, un pehz balsu faslaitišanas israhdijs, ka par runas-wihreem uj nahloschēem trim godeem bij eezelti ūchadi beedri: Chr. Bergs, A. Webers, J. Kalninsch, F. Pauls, J. Dombrowskis, R. Leekuejs, P. Linde, M. Moisitsa R. Treimars, F. Wittandts.

Zauka, K. Eichmans, un J. Osolinisch. Klo
agrateem paleek amatđs schahdi runas-wihri;
K. Kalnirsch, A. Spunde, J. Großwalds,
G. Passits, M. Ballods, J. Wessers, A.
Ballods, K. Ohss, J. Laube, K. Pehlschens,
K. B. Nambergs, J. Brigaders, J. Sakkits,
G. Puuhzits, A. Ahbrands, G. Rosenthalss,
A. Grünupps, B. Blaweneeks, J. Kreewinsch,
S. Martinsons, J. Leelstoks, J. Bulversts
un B. Lerchendorffs.

Rīgas Latveesku beedribas runasvihri otr-deenas wakarā sapulzejahs uſ ahrfahrtigu sapulzi, eezelt preekschneezibas un daſchu komiſiju lozektus. Preekschneezibā uſ ſcho gadu eezebla: par preekschneelu — R. Kalnīnu (jaw 9 lahgu), par preekschneela weetneelu — J. Großwaldu, par ralſti - wedejū — P. Pfawenelku, par mantas ſinataju — A. Grünuppu, par beedru ſinataju — R. Bergi, par nama un ekonomijas preekschneelu — R. P. Rambergi, par grab-matu wedejū — J. Pauli, par fahrtibas kommiſijas preekschneelu — A. Ahbrandtu, un par teatra kommiſijas preekschneelu A. Spundi, bes tam pee preekschneezibas peeder A. Webers kā ſinibu kommiſijas preekschneeks. Izmēleshanas kommiſija eezebla: J. Großwaldu, A. Weberi un J. Kalnīnu, un ſwehtku kommiſija, kurai uſtizeta beedribas gada-swehtku iſkritoschana un pee kuras pebz ſaweem amateem jaw peeder beedribas preekschneeks, nama preekschneeks un fahrtibas kommiſijas preekschneeks, — R. Bergi un G. Vasiti.

Rīga, pēc statistikas komisijas finālām, pagājušchā gadā piedzīvotchi 5782 behri (3027 puiseki un 2755 meitenes) un nomirušchas 4653 personas. (2480 vīhreesschi un 2173 seeweeschi). Tā tād piedzīvotchi ir par 1129 vairak nekā nomirušchu. Šīs vairak dzīmušchu (589) bija decembri; ūsmasak (403) februari. Šīs vairak nomirušchu (515) kriht uſ augustu; ūsmasak uſ oktobri. Gada laikā sālaulati tika 1442 pahri; ūsmairak pahru (169) bija oktobri; ūsmasak (93) februari.

Gertrudes basniza, kā „Rīg. Kirchenblatt”
dsīrdejīs, par otro māzītāju, proti preelsch
Latweeschu draudses, Rīgas rahte kā basnizas
patrons eewehlejuse tagadejo Umrūgas mā-
zītāju Karl Schilling lungu.

Nekreetniba. „Rig. Itgai“ raksta: „Sest-deenaas wakarā ap pullsten 8 jauma dahma, kura no pilsehtas gahja us preeskchypilsehti, Suworowa eelā, Wehermana dahrsa tuvumā, tika eelenkta un aplampta no dascheem jauneeem laudim, kas bij islechkušchi is pasta ka-manahm. Schee puščhi jauno dahmu ar warni gribesja rezelt kamanās un kopā ar winu isbraukt laukā „us Kudreju“! Tila tam apstallim, ka winai bij libds sunis, kas aisskahweja sawu kundsi, jauna dahma wa-reja pateiktees, ka tika atshwabinata no scheem galanteem eelu waroneem. Tak ne wina weena, bet ari zitas jaunas dahmas, kuras ap to laiku gahja pa Suworowa eelu, da-buja bandit tam libdfigus usbreukumus. — Schabda nekreetniba yelna, ta tiktu ismel-leta un sodita.“

No Aleksandera Iomitejas preekschewainoteem.
1. janvarī 1883. gada. „Invalidn (ne-
spehjneeku) kapitalam” par eesaklumu bija
395,000 rbl., dahwinati 1813. gadā no ta-
laika omīses Kreemji Ķīmvalida” idem.

P. P. Pomian-Posarowius*). Bee taikas kapitala wairochanas ir tapat eewe hrojama dalu peepalihdsejuschi patriotischi dahwinajumi. Leelakas sumas tika pafneegtas no: kolegiju- rahta Jakowlewa 1 milions rbl., grafa Mu- mianzowa — 350,000 rbl.: kahjneelu (infan- terijas) generala de Laffi — 237,000 rbl.: grafenes Branizkas — 200,000 rbl.: graja Scheremetewa — 150,000 rbl.; firsta Gol- zina un wina laulatas draudsenes, dsumischa firstenes Prosoforowskas — 127,000 rbl.; stahtsrahta Jakowlewa, parutschika (leitnanta) Paschcola un geheimrathha Demidowa, katra pa 100,000 rbl.; grafenes Besborodko, Ka- stromas gubernas muischneeziba, stahtsrahta Poltorozka, ritmeistera Wladimirova, general- leitnanta Balsa, tirkotajeem brahkeem Nach- manoweem un Maskwas un Sw. Peter- burgas tirkotaju beedribahm, katra pa 50,000 rbl.; Mischni-Nowgorodas gubernas eedj- wotajeem — 40,000 rbl. Dahwinajumi no 1000 libds 34,000 rbl. tika pasneegti no 22 personahm un kopu-suma īneedsahs libds 263,000 rbl.; masaki dahwinajumi, pastab- woschi is weena, desmit un sumts rubbi, tanī laikā no 1814 libds 1880, sofneedsa to kopu sumu no 1,122,600 rbl. Beidsamds 25 gadds leelakas sumas netika pafneegtas Invalidu kapitalam, bet kara dehl 1877.-1878. gadā tapa tikai pafneegti 155,000 rbl. Pa to starpu no teem schini lard kritischem (nonahweteem) un eewainoteem, kā ari no familijahm jaw peneemtas komitejas apfar- dsibā 11,533 personas, un schis skaitlis, spreeshot pehz truhkumu-zeeteju daudsuma un pehz peedishwojumeem, ko komiteja fesch- desmitastonus gadus strahbadama peedish- wojuse, wehl ilgi laiku wairosees un ar- weenu leelakas un leelakas isdofchanas prasibis, wišmasak nahlojchds 20 libds 25 gadds.

Pēbz komitejas naudas pahrskata (budschafta) pi-
par 1883. gadu winas eenemšanas ī needjāhs zit-
lihds 2,711,759 rbt. un iſdoschanas lībdi wo-
2,676,290 rbt., tā kā no eenemšanahm,
ja iſdoschanas atrehkina, atlīktos 35,169 rbt.; R
bet tas naw paredsams 1884. gadā un nah-
forschds gados, tapebz tā jaw tagad 765 Se
luhgšanas raksti no semakas schrifas sal-
dateem, kas heidsamā karā eewainoti, lai pu-
winis iſhēmtu komitejas apjārdsibā, komi-
tejai eefneegti preeksch pahrbāudischanas, kas han-
ar jaunahm iſdoschanahm no 55,000 rbt. il Ti
gadus buhtu saweenots. Lai gan finanžu nīg-
ministerija preeksch ne-īlga laika apsolijusēz ūlik
nahlt palihgā Invalidu kapitalam, tad to jo
mehr Allefandera komiteja preeksch eewainoteem efo-
pebz tam, kas augščam fazits, eerauga par Alg
sawu peenahlīnu, atgāhdinat tehwijas deh 300
leem (tauteescheem). Kas ar winas noluhlu leen-
weenis prahcis; „buht par aizmataju Rūngazels
un Reisara preekschā wijsds truhžibas atgātur
dijumds preeksch nespēhjigeem, gaudeneem tehn-
lara-wihreem un winu bahrimi familijahm das
un gahdat preeksch wineem par eespēhjamo
palihdsibū (Reisara Allefandera I. pawehle 9
muhsu armijahm 18. Augustā 1814. g.) — atso-
komitejas dahwinato teesibū peenemt dahwi-
najumus. Uſ to usaizinadama, komiteja luhdi, kol-
lai ne-atstātu ne-eewebrötū, ūtī mass ari ajs
latra dahwinajumis pats par sevi iebehtu, tar-
tomehr ar daids ziteem tabdeem dahwinas
jumeem kopā istalpa eewebrōjamu sumu, kas atti-
no komitejas ar pateizibū teek paņemta un rehb
ri

teesham preelsch ta noluhtka tiks isleetata, preelsch kam nauda tika famesta, un par to paliks pateizigi ari tahs 43,578 personas, kuras schini laikā (tagad) to jeb zitu komitejas palihdsibū bauda, kā ari tee, kas stahwedami komitejas apsārdsibā ari turpmak to (palihdsibū) fanems.

Wītas zitu awischu redakcijas, bes isnemfhanas, Keisara walsti teek usaizinatas, lai fcho issludinajumu sawās lapās nodrukatu.

(Wīds. gub. aw.)

Krona semneku semes reguleshanas darbi kā „Wald. Webstneis“ stahsta, esot palikuichi nepabeigti, wehl kürsemē un pa dākai Widsemē. Bet kā Baltijas reguleshanas komisija jaw pabeiguse krona semneku semes takfescham kürsemē, tad esot israhdijees par eespehjamu, ar Keisara Majestetes atwehlescham, jaw eet pee paschu reguleshanas aktu fastahdischanas un winu isdoschanas semnekeem. — Widsemē palikuchi ne-eegrofitti wehl tikai semneeli, kas peerakstiti pee muishahn, kuras Wīsaugstaki dahwatas kahdahm eestahdehm, wāj personahm. Domenū ministram schini leetā nu nahlfchotees isstrahdat un likumigai apstiprināschauai preelschā stahdit projektu par to, kā reguleshanas nosazījumi, kas doti preelsch Baltijas krona semnekeem, buhtu isleetojami ari pee mineto muishu semneku eegrofshanās.

Is Ihschiles. Pirmajā seemas svehtku deenā p. g. eeswehtijsa Ihschiles jāmāhs ehrgeles. Wīnas ir buhwetas no ehrgetu meistera Krehslina īga, Jēkabschtate, un ir brīnum lōschas un teizami pagatawotas. Rīgas muiskas direktors Bergnera īgs bij pee ehrgetu nonemshanas, un atsina tahs par labahm un teizamahm. Ehrgelehm ir 15 balsis. Wīnas māksā 1950 rbt. Rīgas pilsehta dewa preelsch ehrgelehm 400 rbt; zita nauda ir eenahkuši no mihlestibas dahanahm.

(L. Aw.)

No Mūjenes raksta: Schis gads preelsch Mūjenes un apkahrties toti behdigs. Wīsur dsīrd suhdsamees par naudas truhkumi. Semnekeem, us kureem wīj flatahs, tihrumā mas usaudīs, tā kā ne-esot ne eespehjams puisehem un meitahm aismalhat algi, ne tik wehl leeltingam penahlochho datu. No bankrotehm buhs grūhta issargashanas. — Tirdsneezība galejs klujums un posts. Beezūnīgē, kas kā leelahs, newar suhdsjetees par hīlītēm laikeem, ir meestina krodsineeli, jo schīs krogds teekot tik leeliski dserts, ka esot grūhti peewest alu wajadīga daudsumā. Agrāk par Zepļa krogū māksāja 1500, tagad 3000 rubli. Wīswairak pēnūs krodsineeli leem atmet wehl ar weenu pagastu wīhru zeljschanas. Un tabds laiks nu atkal kākt, kur teefas wīhri jawehle. Wezajeem teefas demtehweem buhs janoskalo alu un schnabī behndas, un jaunajeem — jadod apsolitee „lihki“. (B. W.)

No Zodes. Mehs Zodeeschi ejam eepirīnschi sawas mahjas par ihpašchunu preelsch ascheem gadeem. Mūms ir sawa bānīza, kolas nams, kura zeen. J. īgs kā skolājīs it felmīgi strahda, isplāhtidams gaismas, tārus nahlochhai pa-audsei, saws dseedafchā las koris, wadits no minēta skolotaja īga. Attīstības un iſgħiħibas finā ari ne-ejam īebdīgee. Preelsch tautiskeem laikrafsteem ri muhsu durvis naw aishwertas, bet apelle wairak elsemplari. Bet es wehlos, ari mehs Zodeeschi „Latv. Aw.“ pec-

schīrtu muhscha meern, jo ta jaw ir firmu wezumu fasneeguse un sapnds ween tik wehl murgo par īlli, saplibhūscho sahbaku un jakti, kā ta pee palaidiga laika buhschot mehginat isriħkot us fludinajumeem un abonenteem.

Tilai weena nepeezeeschama leeta muhs speeda, jo truhla ilgaku laiku sawa dweħseles gana. No ta laika, kā muhsu bijuschais mahzitajs muhs astahja, us Bahi aiseedams, mums tilai ik mehnest reisi no zita kahda bānīzas tehwa Deewa wahrda tapa fludinati. Muhsu draudse ir masa, tā kā ne-apfola nekahdu plaschu un pilnigu dīshwes iſturn. Tadeht ilgaku laiku mums truhla kandidatu. Bet oltobea mehnest muhsu tauteetis A. Koppes īgs, kas, ja nemaldo, bija par palihga mahzitaju Mesora muishas draudse, nereħkinadams ne us kahdahm ee-nemšchanahm, bet us sawa amata īspildišchanu, teiza prōwes sprediki, kusch pee drāndes darija tahdu eespaidu, kā ikweenā weħleschanas bija, to par sawu drāndes gami dabut. Un nu waran ar preeku weħstit, kā 19. dezembri pagahjusħa gadā bija ta preeka deena, kā mums Koppes īgs par mahzitaju tapa preeħkiris un eeweħis, pehz ilgas gaidišchanas. Bet labs nahk ar gaidišchanu un filts ar silbišchanu. Scha wahrda pateesibū mehs Zodeeschi peddibwojam minēta deenā, kā zeen. Koppes īgs no kanzeles dedsigeem wahrdeem iż-żikkra klausitaja sirdi aiskustinaja un fasildija. Pee eeweshanas nehma dalibu aprinka prahwets, muishas pahrwaldneeks un wehl daschi ziti mahzitaji.

Ba Deewa wahrdu laiku dsirdejam ari dauds wairak balsigas dseesminas atskanam no kora. Peħz beigtas Deewa kalpošchanas zeen. Koppes īgs dewahs us sawu muishu, kā tas no dseedatajeem tapa apsweizinats ar dseesminu.

Wehlakū tapa dseedatas wehl daschas wairbalbīgas dseesminas. Pee ee-eeshanas durwim redsejam peestiprinatu transparentu ar schahdeem burteem: „Vivat! A. K. kum-gam“. Dauds laimes un felmes mehs Zodeeschi weħlam sawam jaunam ganam jau-najā weetā un amata. Lai tas strahda Deewam par godu un mums par slawu.

Pee mums nōtika jauna pagasta wezaka zeljschana, wezais tika tadeħi no amata atlantis, kā fahla truhlt pagasta lahdē. (B.)

Terbatā, kā „Olewiks“ raksta, schajās deenās esot leela kusteschanas. Toti dauds lauzeneeku isnemot if tureenes bankas sawas tur emaksatas naudas sumas, negribedami bankai wairs iſtizet. (Lihds schim Igaunu semneeki bija domajuschi, kā par Terbatas bankas drošibju galwo pilsehta. Bet nefen kahds Terbatas namueels iſſtaidroja „Sakalā“, kā par Terbatas banku negalwojot wīs Terbatas pilsehta, bet tikai kahdas amatneezibas suntes, us kureu galwojumu newarot lilt nekahda leela swara. „B. W.“ Red.) — Sawā joku dālā minēta awise fala, kā semneeki ta-peħz steidsotees isnemt sawas naudas if Wahzu bankas, kā Wahzu laikrafsti, gribedami if-daudsmat Igaunu semneekus par bagateem, ispauduschi, Terbatas apkahrties semnekeem esot nogulditi 3 miljoni rubli Terbatas bankā. Wīni tagad noguldišchot sawu naudu tur, kā „Zeitungas“ newarot to pahrlaitit.

Eesti Postimees peħz „B. W.“, par temm jautajumeem runadams, kurens senators Manaseins Widsemes pagastu waldehim pefuhtijis otrā lahgā, fala tā: „Nu muhsu

tautai wairak ne kā kaut kād bijis, eespehjams, par sawu dīshwi un labflahschanas likt senatora fungam preelschā. Tadeht do-dam padomu, mi itin pilnigi un peħz pateesibas us wīna jautajumeem atbildet, kā wīnħi dabutu flaidru pahrlafat par muhsu tautas dīshwi. Us wīna pefuhtitahm la-pahm atrodahs daschi jautajumi, kā itin dīli īħnejahs us lauschu dīshwi un zaur to leezina, ar kahdu zentibū rewidenti strahda muhsu semē un mahzahs pasiħt wīsu dīshwi. Kād tur ir jautats: „zil dauds tiltu un zelu pagastam jataisa un zil tas istaifa nau-dā?“ tad tas ir jautajums, kā preelsch muhsu lauschu dīshwes swarigs. Us scho jautajumu peħz pateesibas atbildet, israhdihs dīħi, kā tiltu un zelu taisišchana ja-isdala us wīsu semi, kāram semiturim peħz wīna semes gabala leeluma. Un kād senatora fung jauta taħħat: „zil dauds pagastia semes no 1849. gada fahlot pee muishas semes pedalits?“ tad schis jautajums atkal ir kā iż-muhsu fīrs dīħi jahzis un meħs waran issaultees preezigi: Atbildeet us to, mihlee braħli! Pa-gahjusħa gadā wairak reisas peerahdijahm, kā dasħħos pagastos, kā senak bijsħas 20 līħds 30 semneeku mahju, nu ir tilai wehl 5 līħds 10. Wītas zitas mahjas ismihzinatā un winu semes gabali pedaliti pee muishas laukeem. Zaur to koti leels pulks fe-nako fainneeku padariti par peddibwotajeem un palikuchi bej māses. Meħs preezajamees toti, kā muhsu miħlotas walbibas fuhtnis to ari lizis weħra, jo tas jautajums ween jaw leezina, kā pateesī pagastu semes tiku-sħas pee muishas semes pedalitas. Lad wehl tur ir jautajumi: zil dauds semneeku mahju jawnopirkas un zil par latru mahju jaw aismalħas un zil wehl paradā? tad: zil dauds rentes mahju un zil leela rente par par tahm jamaksa? zil nodosħam preeħħi bānīzas, skolahm, pagasta wajadibahm u. t. t. Wīsi schee un wehl ziti jautajumi ir koti swarigi. Weħl reis atgħidinajam wiċċem pagastu amatu wiħreem, kai atbild us scheem jautajumeem pilnigi un peħz pateesibas. Mums no dauds pusehni rakħtis, kā daschi pagastu wetschi, skribweri un ziti ar baileħm atbildet is teem jautajumeem. Lai tahdi bailigee, kād tahdi tħiekk kaut kār rodahs, ne-aismirst, kā wineem Keisara Majestetes fuhtnam ja-istiez pateesibā un kā Walidiba fōħihs tos, kā melu leejibas buhs isdewuschi.“

Is Wihlas (Igantijā). Sewiħħi mejjli, kā „Heimath“ raksta: K. draudse jamakha jaunieem laudim, ja tee, kā neweens tal-newar nomt jaunā, għibb eestahħħes laulib. Bruhtgħana mejjli, kā tam jadod mahzitajam, peħz „Wīruslānes“ finnhni fastahw weħsumā seena un puhra ausu. Bruħtei atkal jadod josta un pahris sekū, un kesteris dabu zimdu un paleles. Pee tam nereti noteekot ari wehl dasħas nepatħschanas.

Is Witebskas Latwijsa. Witebskas Latwijsa, es domaju, nebuhs neweena pagasta, kā nebnħi wairak Widsemes jeb Kursjumes Latwejħi eedħiħwot. Scho starpā wiż-wairak tahdi atrodahs, kuru teħbi teħbi fuhrus sweedrus leħja, zelmu lausdami, feek-stas dedsīn adami. Pateizottem wīnū nepe-fuħdamahm puhleħni tagad krahsojahs Bal-tiġi labi u skopti lauki, jolidami labas zeribas. Scho darbeneeku peħz-nahk kameem biji jaſch-kirahs ar fuhrħam aħarħam un jamelle swesħħum patwersme. —

Wiswairak mineto Latweeschu ir Ludses un Nehseknes aprinkös. Daschi rente, daschi ir pirkuschi jew lahdas defetinas, wißwairak mescha jemes un to — it ka winui fentschi — tihra no zelmeem un faknehm, bet ar zeribu, ka ta ir un paleek winu ihpfachums us behriui behruuem! —

Par attihstibū runajot, waru tikai teilt,
ka minetee Latweeschi schinū finā stahw us
pawisam sema pakahpeena. Par lawelli schai
finā ronahs wiswairat materialiskais itah-
wollis un Latweeschu skolu truhkums. Si-
nams, daschās weetās ir Latweeschu til daudz,
ka eespehjas dehl waretu gan neween skolo-
taju usturet, bet ari skolu ujsbuhwet, bet ween-
prahitas truhkst! —

Mihlee tauteeschi, eewehrojeet, eewehrojeet
fawu stahwokli, fawu behrniu nahlotni. Gab-
dajeet par skolahm. Bil sahpigi ir, flatitees
us jannu pa-audsi, kura, ne-eewehrodama ti-
zibas svehtuma, bes apdoma astahj fawu
tizibu un vaheerit zita, jeb zaar apprezescha-
nos aeraui fawus pehzinahkamos no tehwu
tizibas. — Al wezakee, waj jums, scho wijsu
redjot, sirds nesahp?! Gabdajeet par sko-
lahm, audsunajeet behrnius jibus tizibä, lubko-
jeet wairak us winu tikumibu un — tizeet,
preezigs smaids laistisees ap jibus waigeem.

Sinams ir daschi apgabali, kur Latweeschi stipri ween zenschabs pehz skolahni, eetaisa sawas kapsehtas — buhwé pat basnizu. Dsee-daschana tur feel stipri weizinta — un tahdā sinā ari tautists gars. Tur gandrihs wiſi ar labu apšinu teiks: "Es esmu Latweetis!"

Bet fur Latweeschi" dsihwo weentusi, zit
wehl tahdu, kas jawu tautibu aisleeds! ? Starp
meldereem, korpneeleem ut galdneeleem ne
weena Latweescha ne-atradiseet, lai gan Lat-
weeschu walodu ween prot. (B.)

Warschawa 1881. gada bij 2582 rūp-
neezibas eestahdes, kur 12,831 strahdueeli
issstrahdaja par 24,182,000 rbt. Issstrah-
dajumis salahrtajot, jasala, ka pirmā rindā
stahweja maschinu fabrikas un dseissleeta was,
tad gehretawas, tabaka fabrikas u. t. t.
Sihlamatneezibas raschojuums taljeja us
17,846,000 rbt., un proti:

Kurpneeki isstrahdaja par 2,436,000 rbf.
 ſkroderi " 1,034,000 "
 friſeeri 653,000 "
 Pee tam Warschawai pehz fauſchu ſlaitiſchanas 2. februarī 1882 g. 383,973
 eedſibwotaij.

Peterburgā, 30. janvari. Aleksandra New-
ska Klosteri, waldibas un literatūras repre-
sentantu llahtbuhschanā, tīla notureta nah-
wes peeminas deewkalposchana dzejneekam
Schutowskam. Garigahs akademijas rektors
Janischewitschs, teiza runu, kura usslawēja
Schnitowstku kā kriestigu dzejneeku, un aprah-
dijsa wina mahzibū s̄wehtigos anglijs pēe
Zara-Alshabinataja. Pehz deewkalposchanaas
bija litanijs pēe lapa, kur starp dauds zī-
teem wainageem atradahs ari no Keisaristahm
Majestetehm ūhtiti. — Sawstarpigahs kre-
dit-beedribas prozesē plkst. 2 nakti tīla pa-
fludinats s̄wehrinato spreedums. Sinebru-
chows, Schadimirovskis, Pogrebows, Kirsch-
baums, Temeljanows, Meyers, un Wiltors
Pospejews tīla atsīhti par wainigeem kā bleh-
schi un sagli; ziti apsuhdsetee tīla attaisiuti.
Pullsten 5 tīla pafludinats strahpes nospree-
dums, pehz kura wiſi wainigeē saude wiſas
lahrtu teesibas un teek nosuhtiti us dſihwi
Sibiriju; Kirschbaums us 3 agdi Arktiklag

gubernā, tee ziti — Tomskas gubernā. Pos-
pejam, fewischka aislubguma deht, Sibirijas
3 qadu dsihwe tika pahrewehrsta weena gada
zeetuma strahpē, Teejas isdojchanas Jane
wiseem kopigi. Par kredit-beedribai iskrahp-
tahs naudas atslibdina schamu nahks fewischkis
ijspreedinis Sinebruchows, Schadimirowskis,
Pogrebows un Meyers, zaure kauziona pee-
neschamu, ir atlaisti brihwā. Teee ziti at-
stahti zeetumā.

No Maškawas „B. W.“ raksta: Šebe koti dauds īneega, tā ka pa eelahm, gare abahm brauzamas vēetas pusehm, sakrauti angsti wati. — J. Welmis išgājuščā uedēlā eejahla lajūt Wahzu walodu ūcheenes universitetē; Latveeschu walodu fahfshot tilai nahkoščā akademiskā gadā. — „Ruslīja Wedomostī“, Kreewu liberalā avīze Maškavā, tagad teekot ijdota kahdōs 30,000 eksemplārōs; tas peerahda, ka Kreewu sadīshvē liberals gars aug.

Kijewa. „Kijewlanins“ atstahsta eewehejamu gadijumu, kas notizis Koslowas fabdschā, Staro-Konstantinowas aprinkti, un kas peerahda, ka it nebuht naw pareisi, ja ka feemi nedod ehjt, lai buhnti tchaklaki, peles medidami. Kahda semneelu seewina, kura jar ilgatu laiku fimoja, dsemdeja behrnini. Ais noguruma wina zoeti bij cemiguse; avi winas familija un wezmahte guleja. Tam laikā mahjas lakis, kas laikam ilgi nebij ehdinats, peelihda pec mahtes fruhls guloscha behrnina un noehda tam deguntini, lubpinas, austinas un waidsinus. Behninsch gan kleedsa, bet leelee atmoodahs par wehlu, tà fa to wairs newareja glahbt. Bebz 10 minutehni winisch bija liklis. Rei mahta arukti nobrdübmus behrnsca foudaiwum.

Kischenewa. Nesen tur useeta fabrika, kurà leetotu tehju atkal trahsoja. Schahda tehja toti isweizigi bij sapakata pakas pa 12 mahrzinahm, un ari netruhla wajadsigo plombu. Fabrikas ihpaeschneeks Waismanis bij sinajis aislaisteen lapas, eelam polizija tur nonabza.

No Ufas gubernas. Aisbrauldams no Rīgas
iņehmu Dinaburgas dselsszela stanžā bīeti
lihds Maskawai, par ko aismaksiju 13 rbt.
93 kap. Apstatijs dauds uas Maskawas
eewehrojamos gresnumus, dewos tahtaki; par
dzelsszela bīeti no Maskawas lihds Nīschnij-
Nowgorodai faniaksiju 5 rbt. 90 kap. un
Nīschnij-Nowgorodā par damsfuga bīeti tee-
scham lihds Ufai bij jamakša 5 rbt. Zelo-
dams labi eewehroju Ufas gubernu un lau-
faimniecības apstahklus. Gubernas rihta-
pusē ir bagata ar mescheem, turpreti wakara-
pusē leeli sahlu kļajumi, bet mescha truhkums.
Zaur to semkopjeem tur gruhta dīshwe, jo
truhkst balsku preefsch mahju buhwes. Ehlas
tur fabuhwetas no teeweem balkischeem un
isskatahs deesgan nabadfigi, pat schaqaru
buhdinas tur redsamas. Tapat deesgan
posts ar mallas truhkumu. Sausīds gadds
labiba leelīds kļajumīds isdeg. — Dauds la-
bala dīshwe semkopjeem gubernas rihta pusē,
kur wišwairak kiplileepu meschi schnahz
leelā wairumā, zaur ko semē ne-iskalst un
labiba ari itin fausīds gadds ijdobahs labi.
Melnas semes kahrtā tur beesaka nekā kla-
jumīds un mitrumīds ilgali semē peeturahs.
Tur ehlas iraid kreetni buhwetas, mallas
bagatiba un labas pelnas, jo leepu kofu
luhki un daschadi mescha raschojumi leelā
wairumā wasarā melchīds teek iistrāhdati un

seemā ifwesti uš Nischnij-Nowgorodas leelo tigrū un Kasanas, Simbirskas, Saratowas, Zarizinas un Astrachanias pilſehtahim. Ari labibas zenas mesehu widutschobs augstakas, bet wiſs teek pahrdots ar ſwaru. Par rudsu milteem dabu 80 kap. libds 1 ebl. pudā, par aufahm 40—60 kap., kartupeli 20 kap. pudā. Widsemes labibas fortes un dahrſu augli te wiſi teek lopti un labi ifsdodahs; no dahrſu augleem wiſwairak ſhpoli teek audſinati leelā mehrā preekſch pahrdoscha- naſ un ne reti gelnalā eerauga daudſ puhr- weetas tihruma ar ſhpoleem apſtahditas, jo ſeme tilpat laba tihrumā kā dahesā; ari kanepes fehj tihrumā; tapat ſaules-pukes, arbuschi un melones laukā labi ifsdodahs. Lopu audſinachana weizabs deefgan labi, bet zenas, halidſinot ar Widsemes zenahm, lehtakas; ihpaſchi ſirgi gandrihs tilai pus til dahrqi, kā Widsemē. — Vaſte Uſas gubernā itin labi eerihkota, jo pat wehſtules, uſ kuhrahm ar Latweeschu burteem til gubernas noſaukums un mans gimenes wahrods uſ- rakſtis, arweemi atnahk rittigi; tapat ari Latweeschu laikrakſti peenahl par to paſchku zenu, kā Widsemē. Turepmal zeru waicak ralſtit par ſchejeenes dſibwi un darbibu.

(B. S.)
Simferopolis aprinka semiste nospreeduse, isdot 30,000 rbl. (pa 5000 rbl. feschobs gaddos) preelsch semes pirlschanas bes semes esofscheem semneeleemi, uin preelsch scha noluhka lasit aprinkki naudu. Egot nodomats usbuhwet sahdschu, ar nosaukumu „Keisara Aleksandra II. sahdscha“. Keatra familija dabuhs pa 20—30 desetinas semes, katri neprezejees un latris besbehruu pahris — 15 desetingu.

Ahmes' funerary stela

Politikas pārskats. Prahgas pilsehtā atlāhta tāhda slepēna politiskā beedriba, kurās lozelti bijuschi burschi un sehni, kas vēž sāvo wezumā labāk buhtu warejuschi eet skolā. Minētā beedriba nesen bijusē nosprendusē, nokaut Prahgas polizijas direktori Stejskalu. Beedribas lozelti sāvā starpā lojejuschi, kuram kristu išdarit slepēnību. Nelaimes loje trahpiju se zimdu taisītāju mahzeli Dresleru, tāhdu 15 gadus wezu sehnu. Dreslers, ne-ispildījis sāvu usdewumi, bet pats nogalinājēs. Baur to slepēna beedriba tiku se atlāhta. Dauds sehnu tikuschi apzezināti.

Par Franziju runajot schim brihscham ja-
pasino par prinzi Napoleoni. Prinzis Na-
poleons, ka sinams, no sawas apzeetinascha-
nas atswabinats. Vehz wina atswabima-
schanas wina manifests tuhlit esot no jauma
tizis peesists dauds weetās Franzijā. Ka
sinams, tad manifests tuhlstoschds eksempla-
rös tila is Parishes issuhitits us provintschu
vilehtahm. Bet kad sīna isplatiyahs par
prinfscha Napoleona apzeetinascham, tad
provintzes pa leelakai dafai ne-eedroschini-
yahs peesist manifestu. Tagad nu zaur tee-
sas spreediumu peerahdits, ka manifesta now
nelas preet likumu im tadeht daschi manife-
sta isplahititaji to peesituschi pee eelu stu-
reem; bet polizija gahdajuse, ka manifests
atfal tilku nylehbits.

Leelā prahwa pret Jheri feneeschu slep-
lawu bandu Dublina teek turpinata. Tagad
jaw pilnigi peerahdits, la weena data no
apjuhdseteem wainiga pec sleskomibas | Fe-

ninkša dahrſā (lorda Kawendischa un Borka nogalintaschanas). Kutscheeris Kawana, kaſ toreis bij aſwedis ſleplawas uſ dahrſu un pebz ſleplawibas darba atkal aſwedis toſ projam, tagad pats uſdeweess par leezeneeku, lai waretu zaur to fewi glahbt no ſoda. (Las winam tizis apſolits). Ka apſuhdſee wainigi, par to tagad wairſ naw jaſchau- bahs. Tagad tilk wehl jautajums, wai wiſi wainigee teesas rota.

Generals Kehlers-Pascha, weens no Bruh-schu wirsneekeem, kas no Bruhschu waldbas aissuhits us Turziju, labaki eegrofit Turku armiju, schiniš beenās kopa ar deßmit Turku wirsneekeem dodahs us Berlini. Schee Turku wirsneeki eestahsees Wahzu kara-spehka, lat waretu tur pilnigaki eemahjitees wiñus kara-wihru usdewumius un tad wehlak Kehleram palihdsset pee Turku kara-spehka labakas ee-mahzifchanas.

Austro-Ungarija. Kreewu awise „Golos“ aprehēnajuſe, zil lara ſpehka Austro-Ungarija waretu fuhtit preefch lara. Isnahk 575,000 wihrū. Tahtat awise iſmellejuſe, zil ilgā laikā Austreeſchu waldbai buhtu ee-ſpehjams, mobiliset ſcho ſpehlu, t. i. sapul-zejt wiſus atwakinatos unisrihkol ſpehlu preefch laujas. Isnahk, ka Austreeſchu waldbai ee-ſpehjams, ifdarit to 15 deenās. Wisahtrali warot mobileſet jahtneelu pulkus, kuri tad warot apſargat zitu pulku mobileſeſchanu pret uſbruezeeneem.

Indija. Wejdzs laikds Indijā pastahweja eeradums, ka atraitne pehz fawa wihra nah-wes likahs dsihwa fadedsinat ar fawa wihra likki. Schis eeradums it ihpaschi tika kopts augstakās Indeeschii fahrtās un bij slaitamēs pee Indeeschu aristokratiseem eeradumeem. Sematu fahrtu atraitnem nabadsiba aisse-dsa fadedsinates, jo kas tad buhtu gahdajis par pakal paliku Scheem behrneem? Tahda likuma gan nebij, kas buhtu pesspeedis atraitni fadedsinates, bet eeradums pagebreja to no laba prabta. Nelaika radeneeki meh-dsa ar peeruniaschanu un draudešchanu pess-dabut atraitni pee „labprahrigas“ fadedsinashanahs un ja ta tomehr pretojahs, tad to apreibinaja ar kaut fahdeem lihdselkem, ta ka wina reibumā fahwahs nowest us fahrtu. Atraitni fadedsinashanas eeradums bij ee-westis ar to mehreki, lai seewas labaki koptu un zeenitu fawis wihrus. Kad Angli nobibinaja Indijā sawu waldbiu, tee fabka minetam eeradumam preti strahdat. Tas tika aisseegts wispirmis tais apgabalds, kas stahweja pilnigi sem Anglu waldbas, un wehlač ari pus patstahwigas Indeeschu walstis, kas stahweja sem Anglu wirswal-dibas. Ta ka eeradums pastahweja tik aug-stakās schkirās, tad Anglu waldbai isdewahs ar laiku to apspeest. Tomehr ari jaunakds laikds daschu reiži atgadijuſehs atraitni fadedsinashanahs. Nesen tahda sinota is Utamas (Jneipurā). Bet weetiga Anglu wal-diba tuhslit pret wainigeem spehruje zeetus folus. Nelaika scheika brahli un dehls, kas peerunajuschi waj pessspeeduschi atraitni, fadedsinates, tikuſchi noteefati us 7 gadeem darba namā, un wiſi ziti dalibneeti us 3 ga-deem zeetumā.

Was ist Tantissee Laifraßti?

(States Mr. 5.)

Ibseem wahrdeem issazijnschi, fas ir tau-
tisks laikrafsis, pahrrunastim ari tautisla laik-

rafska peenahkumus jeb usbewumus. Schahdu
peenahkumu plaschims un daudsums peemeh-
rojahs tautas stahwollim, kahdu ta zitu tautu
starpa eeguwuse; bet lai ari kahda tauta
bubtu us deesin zil sema attihstibas stahwolla,
tomehr winas (proti tautas) laikrafstam wis-
masak ja-eewehro trihs leetas: tautas wa-
lod a, tautas tiku m̄s un p r a h t a f p e h k i.
Schihs leetas jo plaschi pahe runajamas, lai
waretum jo flaidraki atsikt, waj „Latweeschu
Alvijes“ ir tautists laikrafsts, vahraks par
wiseem ziteem Latweeschu laikrafsteem tau-
tista finā.

Tautas waloda. Tautiskeem laikralsteemi jaruhpejahs, ta tautas waloda tiktustureta tihra un skaidra un ja walodai lahdi netihrumi jeb zitu walodu fankari, tau-tai ar zitahm taitahm kopā dsibwojot, buhtu peelipuschi, tad schahdi netihrumi ar laiku isnihzinami, wišmajačais tee leelakee. Kas nupat fazits, ihpaschi sihmejahs us Latweeschu walodu.

Latweeschu waloda, senakds laikds Latweescheem weeniga tautibas sibme, jo skaidra un tihra usglabajuſehs tautas deesmās, newis laubis islaiftas grahamatas, kas no ne-Latweescheem bija farakſtitas un pa leelakai dalai iſ Wahzu walodas tulkoti. Latweeschu rakſtreezibas, rakſtitas un gramatikas tehwij bija Wahzeeschi un ta tad pats par ſewi protamis, ka tihſchus jeb netihſchus Latweeschu waloda daudsmas pahrwahzota, tilai beidsamds gadu desmitds, Latweeschu awischneezibai usplaufstot, Latweeschu waloda fahkuſe atſwabinatees no ſaweem Wahzu ſchuh-dinateem bruntscheem.

Mums leekahs, ka Latweeschi waloda pahrvahzinaschanaas sahlums meklejams Glücka bihbeles tulkojumā. Lihdsigas domas sawā laikā "Balss" issazijuše raksta "Waj Latweeschi waloda pahrvahzota?" Ži še raksta sahdu gabalini še uffihmesini:

Pirma biebeli Latveeschi walodā, tā si-
namēs, Glūķis tulkojis un pahr wina dīshwi
un novelneem kundšini Kahrlis teizamu
raksti sarakstījis un to pēspraudsīs „Sētās,
dabas un pasaules zeturtais grahmatai.” Schini
rakstā winsch sala:

Das wihrs, kura dsihwu un nöpelnuš, tikkab preelsch Latweeschu tautas, kā ari wiſas plaschas Kreewu walsts, lai ar usmanu ap-luhkojam, ir nelaika Aluksnes mahzitajs, prah-wests Ernst Glūķis, sawā finā ari par „Latweeschu Luteru ūauzams. Gan buhſim par Glūķi fahdreib dſirdejuschi, tomehr wiha dſiti puhlini mums wehl mas pasihstami. Ņami fahrojees finat, ko wiſsch tik brihnun dauds preelsch mums īapelniees, tam waram ihsī-atbildet: Glūķis mums Latweescheem pirmais muhſu walodu godā zehlis, wihas dſiku dſihwu spehku israhididams. Mehms zilweks ūnams nelaimigs, bet mehma tauta wehl nelaimi-gaka; tautai bes sawas walodas ja=eet bojā, t. i. ta nespēhj ilgaki ūevischka tauta buh-dama pastahwet; tadeht ir tautas waloda, tautas dſihwiba.

Besbardis 1873. gadā, kad landis išnāha „Sehtas, dabas un pasaules zetoriā grahmata,” farāftstija pahrspreedumu par Kūndīna ralstu „Glüka dīshwe un nopolni.” Schini pahrspreedumā, kas atronahs nodruckats „Māhjas Beesi” 1873. g., Besbardis iſfazija, ka Ioti jaſchaubahs, wāj Glūkis teſcham Latveeſchu walodni godā zehlis.

Ar schihm Besbarscha domahm esmit pil-

nigi weenis práktis, tikai ſchabduſ wahrdus
wehl peesprauſtu, ſazidamis: Glükis ſawā
tulkojuſumā muumſ uaw pilnigi uſtan-
pijis Latweeſchu walodas ſpeku
un kuplumu, lahds tui toreiſ bija,
bet Latweeſchu walodu daudſkahrt
grosijis un lozijis pehz ſwefchaſ
tautaaſ mehles, ihpaſchi Wahzu wa-
lodas.

Tikai pahrwirschu Glück tulkojuma wa-
lodu eewehevojot mu ms preelschā stahjabs:

1) tee wahrdini "tas" un "ta" bei wajdības leetoti, lihdsigi Wahzu artikelim (artifilai) der, die, das;

2) wahrdi genitiivā pebz Wahzu walodas wahrdi fahrtibas nostahditi;

3) wahrds „eeksch“ daudsfahrt bei wa-
jadisbas leetots, für Latweeschu waloda pee-

teet ar lokatiwu (eelsch Jerusalemes = Jerusaleme);

4) dauds substantiuu bei wajadſibas at-
waſinati uſ — ſchana.

5) tautas wahedi atwaſinati uſ — eri.
Tik tahtu raksts „Balsi“.
Wiſas ſchibs peezaſ punktis ſchē plaschaſti
aprahbit, ne-erāugam par wajadſigu, tikai
ihsumā gribam pahrrunat pehz „Balsi“ ſub-
ſtantivus ar galotni „ſchana“ un noſauku-
mus ar galotui „eri“.

Ar schahdu galotni ir dauds substantiwi atwasinati, bet pa leelakai daka nepareisti; proteet ar substantiwi us — „schana“ ir ap-fishmeti sajehgumi, ko substantiwi ar schahdu galotni nekad ne-apfishme. Leelahs, ta Glukis naw finajis, ko nosfishme galotne „schana“, jeb sa Latweescheem ir schini fina ir fmalstu sajehgumnu noschifirums. Neinsim v. peem. Fahdus merhus:

tauhns nerous:
pfau^t, pfawa, pfauja, pfahwums, pfauſchana,
dſeſt, dſehreens, dſehrums, dſerſchana,
zirſt, zirteens, zirtums, zirſchana,
ſiſt, ſiteens, ſitums, (iſſitumi) iſſchana,
runat, runa, runaſchana,
ſpert, ſpehreens, ſpehrums, ſperſchana

Schē neweens neleegs, ta substantiweem
ar "schana" saws ihpaschs nosithmejums. uit
ta scho galotni newar tur lestat, tur jaftahw
par veemehru galotnei — "ums".

Glikis tulkodams to leelahs ne-eewe hro-
jis, zitadi winsch nebuhtu tit dauids substan-
tiwu us „schana“ atwasinaijis, par peemehru:

Deewa lubgshanas, grehku noscheloschanas, debesu braukshana, muhschiga pasidinashana. Latveetis tur buhtu fazijis: Deewa lubgumi, grehku noscheloschumi u. t. pr.

Tautas nosaukumi us — „erī“ (Reemteri, Korinteri u. t. pr.) no bībēles pārulgājā zītōs rafstōs, kur Iašja no Ģīstreikerei, Šengauderei, Berserei u. t. pr.

Mahjas Weesi 1867. gadā Juris Allunans sawā raksteenā „Ihsa pamahzischana kā tautas wahrdu pa latwissi jaraksta” faka; „Tautas, kas sawu wahrdu dabujuschas no kahdas semes, semes wahrdu galu a, e un a, e un ija pahrwehrsch par „eetis”, p. p. Portugala — Portugaleetis, Egipte — Šaintesachi Maršūja — Marsoetijs u. t. m.

Ja ischahdus wahrdus vchz Wahzu wihses
grib rakstit, ka Eistreiteris, Englanderis,
Amerikaneris, tad tas pa latviski gluschi
slitti skan, bet ari uelo ne-apshme.

Schē ari japeemin, ka pee daschahm sentju
apsihmeschanahm wahrs „seme“ libds schim
ka aste palat welkahs, ka Portugalas seme.

un fahla — deesin no ka — gluschi behr-nischligi raudat.

„Kas tew kait, manu dahrgo baloditi?“
Bikeles jautaja, ka no fibena trahpits, lihds-zeetigi seewu ißskatldams.

„Tu daschreis saki, ka es efot skaista ka engels,“ wina schnukstedama fazija, „un ari laudis to paschni leezina, bet es tawā speegeli fewi eraudsiju gluschi raganai lihdsfigu.“

„Né, seewin, tu eß arweenu skaista ka engels, kad ne-eßi uspuhtusees.“

„Laikam tad gan es breesmigi nejauka ißskatos, kad esmu faskaitusees, waj naw teesa?“

„Ari tad tu ißskateeess deesgan skaista, bet tikai welniischligi skaista.“

Wina pasmihneja.

„Ali, zik ilgi es tewis nebiju redsejis tik jautki smaidam, ka tagad. Nubeen, tu tagad lihdsinajees wairak engekam, neka seeweefham,“ Bikeles no preekla pahriemnts ißfauzahs.

Schifra isgahja is istabas, durvis pakaf fewis stipri aissweesdama. Bikeles panehma fawu dihwaino speegeli, peegahja pee loga un fahla ar to ka mass behrns faulite spehlees un laikeem to tik juhtigi butschodams, ka tik seewu ween war butschot. Schifra ari pehz brihtina eenahza eelchä un usflahja galdu. Tagad wina ne-ißskatijahs nemas tik nejauka, winas galwu puschloja leela matu bise ar mirdoschahm steknahdelehm un ap winas balto lalku rotajahs diwahrtiga dahrga fihlu wirkne, mugurä bij skaista fihda kleite, kuras wina jaw ilgi nebij usmilkusi un winas masajäas fahfinäas mirdseja ar seltu ifschuhitas kurepites; ta, ka tagad, wina ißskatijahs skaista.

„Ali, Schifra, mana seewina, zik nu tu skaista ißskateeess!“ Bikeles brühnodamees ißfauzahs.

Wina smaidija tam preti.

„Pasckatees, seewin, zik nu tu skaista,“ winsch tai tuwodamees fazija speegeli tai preeksch azim stahdidams.

Wina peeglandahs zeeshi pee wina, ap lamya to ar sawahn baltham, mihihahm rozinahm un to it kaisligi nobutschodama fazija:

„Es nekad wairs nebuhschu tik nejauka, tizi manis wihrin, bet ta nejauka speegela wairs ilgal neturi pee fewis.“

Wehl tabs paschas deenas wakarä Bikeles aishesa dihwaino speegeli rabineram Mosum atpalak un tas winam naw wairs nekad bijis wajadsigs, jo Schifra peepildija fawu apnemshanas un istrejahs pret winu weenmehr laipna un peenihliga, ka kreetnai jec-wai peenahlahs.

Puhkis atkal fahjäs.

Leelaka brihnuna pasaule wairs naw, neka schis, ja muhsu gaijmas laikds laudis wehl wisadeem neekeem un blehnahm ir ka jectin peesetti un no mahnu-tizibas naw nekahdi atraisami, lai ar tahdeem dara, ko daridams. Naw ilgi atpalak, kad no mahnu-tizigeem kautineem atkal dahuja brihnunus dñrdet, ko te gribu mahnu netizigeem pastahst. Paghjuschä gadä, 5. novembri no pulksten 8 lihds 10 wakarä sché muhsu puße wareja brihnun skaistu farlam atspihdumee pee debesim redset, ko par seemeta-kahweem sauz. Shahdi seemela-kahwi neween ir bijuschi, bet ari wehl us preekschu buhs un ari tas naw nekahds brihnuns, ka laudis tuhdal tiz, ka tas wiss us kareem fihmejotees; schah-

das walodaß neween mahnu-tizigi lautini agrati runaja, bet ari tagad runaja, ka kreewijai waj nu ar Wahju jeb Turziju atkal jauns fahsch buhschot. — Bet tas ir brihnuns jo leels, ja lautini to neween tiz, bet ari fala redsejuschi, ka peeminetä wakarä waren leels puhkis ar trim galwahm un garei tschuhfas asti, uguni pa muti splau-dams, ar leelu wehtru no L. A. mahjahn pahr meschun laukeem fkeedams, pehdigi Muhrneelös pee Gruntspenka pa flursteini eelchä mauldams efot paslehpees — un kur tad zaur scho neswehta garo asti, kas ilgu laiku gaifä starojust, tas atspihdums efot iszehlees, kas to wakaru pee debesim bija redsams. Bet no scha puhka fkeeschanas laudis wehl runa, ka Stalenam ar Petori efot leela nelaime zaur to notkuji, jo tee ar utim bijuschi wisszane apbehrti, it ka wezds laikds Egipteeschi. Mo firgeem, ragu-loopeem un fihleem kustoneem utis nekahdi naw wa-rejuschi nost dabut, tur tabs efot ka peeli-puschas bijusches. Tapat putru poda uswahrit, ka ari maissi krahsmi iszept — bes utim — nekahdi newarejuschi to panahkt. Milti no klehts istabä eenesti deht maises mihihahnas, efot gluschi tihri bijuschi, bet tik lihds ka milti tituschi mulda eebehrti un eesahkti apmihzit, tad utis ween schlihdu-schas. Nu tahdä nelaime lautini isdoma-juschi zitu joku, kur pee maises mihihahnas nostahjuschees pahra spehzigu wihru, kuri ar brangi sagatawotahm fletahm gaifu pehrujuschi, ar to gribedami utis aissfiht, bet kad ari ar scho lihdselli neka newarejuschi isdarit, tad behdas bijusches jo leelas. Mi manu praschhanu, kahdä wihse tad schee ne-laimigee no utim tika wakä, man tas noti-kums tika ta ißskaidrots: Nekahdi zitabi, ka ween zaur labbara roku. Kad tabs pufes ißslawetas burwis bijis atwestis, tad tas pa-gehrejis 3 deenas wezu jehru ar trihs far-kaneem gaileem, ko tad krahsmi kurotees ap mahju trihs reis apkahrt apnesdams tos cemetis degoschä zepsi, kas tituschi grunligi jadedsinati un ka tad ar tahdeem pelneem tituschi tilpat lopi kuhlis, ka klehts labibas apzirkni un dñshwojanas istabas krusdam schlehrsam isbehrtas, tad ween schabs uelai-mes-puhka utis eefahlusches vāmajam putet un pavismam aisswiltees projam. Lai nu zilwets, lam jel mas ween ir sapraschana galwa, tiz tahdeem neekeem un tahbai rupjai abkstischana, kas tatschu wifai zilwezibai ir preti un reebigs. Un tomehr wehl muhsu deenäas deesgan tahdu mokschu atrodahs, kas neween pubkeem, peftekeem un wisadeem burwju darbeem tiz, bet ari tos paschus pabalstidami loppi un ar tumshas darbeem nokulahs.

Erig.

Unguums Latvju tautas skolotajeem.

Divi no Latveeschu tautas labakeem dehleem — ne-aismirstamais Jimse un muhsu dahrgais Krogsemju Mikus dus wehsa semes kahpi. Mums pakalvalisejeem scho jenfigo tauteeschi peemilia ja swetki zaur darbeem winu garä. — Ne wairak skolas draugu un skolotaju peepalibdusu esmu nodomajis isdot paideagogisli gada grahmatu 1883. gadam — nekaika Alusella darbu tuepinat. Gepah-kums Jimses dibinajumam par labu.

Kamehr zitu tautu literaturā (p. peeni, Wahju un Franzschu) paideagogisla literatura eenem jo swarigu weetu, tamehr Lat-

weeschu literaturā schis laiks pavismam ne-aplopts. Skolu ahrigeem apstali ir muhsu Baltiju sawadaki neka zitur. Tadeht zitu tautu leela un bagata paideagogisla literatura newar nekahdas finas dot pahr muhsu gara isglihtoschanas weelu un skolu ahrigeem apstalleem. Gan muhsu tautisees laikralsti, it fewischki „Balss“ ir zentuschees derigus raksteenus audzinashanas laulkas pasneegt, bet wajadisbai wehl naw pilnigi lihdssets. Paideagogisla gada-grahmata robi zik nezik pilditu. Minetas gada grahmatas telpas tiks leetotas tif fewischki Baltijas laukiskolu jautajumeem.

Es luhsu Latveeschu skolotajus, it fewischki Kursemneekus, tadeht ka ar teem nekahdä fakara wehl nestahwu, scha darbu ar lihdsstrahdachamu weizinat. Til tad, kad skolotaji is wiseem Latvijas wideem darbigi peedalahs, schahds darbs eespehjams godam galā west. — Saka, ka zilwelu warot apspreest pehz wina wehstulehm. To eewehro-jot esmu nodomajis Jimsi pehz wina wehstulehm aprakstit — ka to par peemehru ir darijusi Skultes leelsmahte „Riga. Ztg.“. Tos, kas ar Jimses tehwu ir saralstijuschees un wina wehstules wehl usglabajuschi, laipni luhsu, wehstulu leetisko daku kopot un manim pessuhtit.

Tos, kas zaur scha darba weizinashamu abu mineto tauteeschi peentini gribetu godat, luhsu sawas adreses man usdot, lai zaur wehstulehm waretu pasinot tuvalas finas un sihkalus nosazijumus. Lihsstrahdneekeem wehleta pilniga domu brihwiba; pretraksti un pahrspreedumi tiltu usnemti nahlamā isde-wumā.

A. Benjamin sch,
Draubes skolotajs Dzir — par Behsim.

Deema-kalposchana Rig. basn.

Svechtdeen, 6. februarī.

Debla basnijā:	Spredisli pulksten	10 mah.	Holst.
"	"	12 mah.	Bind.
Petera basnijā:	"	10 Mag.	Lüttent.
"	"	6 mah.	Voelchau.
Domes basnijā:	"	10 sup.	Jentsch.
Jahnu basnijā:	"	2 mah.	Werbatus.
"	"	9 l. m.	Gaehtgens.
Gertrubes basnijā:	"	2 l. m.	Walte.
Jesus basnijā:	"	10 l. m.	Hilde.
"	"	10 w. m.	Bergmann.
Mahrtiu basnijā:	"	2 l. m.	Haken.
"	"	10 w. m.	Kiehlebrandt.

Nandas-papihru zena.

Riga, 3. februarī 1883.

Capit	prastja	maffja
Busimpecials gabala	8.33 r	8.30 r.
5 proz. bankdienst. 1. islaids.	95/4	94/4
5 proz. infstripl. 5. aiss.	—	—
5 proz. prebmju billets 1. emif.	92/4	—
5 " 2.	222	221/2
5 " 3.	218	218
5 " tons. 1871. g. aiss.	132	131/2
Peterb. 5 proz. pilsf. oblig.	—	—
Kreemu sem. fred. 5°, fihlu-fihur.	132	129/2
Charlowas semst. 6 proz. fihlu-fihm.	90/4	90
Rigaš kom. bank. atz.	253	—

Tirkus finas.

Maksa var	pahru rbl. tap.	pudu rbl. tap.	podu rbl. tap.	mugv rbl. tap.
Rudsu	—	—	90	—
Reechhu	—	—	85	—
Ausu	—	—	75	—
Unfehlas	—	—	—	8 20
Kartupeļu	—	—	—	—
Sveesta	—	—	6 60	—
Labu ūlu	—	—	—	24
Brastu ūlu	—	—	—	7
Rupjaš ūlu	—	—	55	—
Smallas ūlu	—	—	50	—
Stangu ūlu	—	2 20	—	—
Reipu ūlu	—	2 40	—	—
Latu ūlu	—	3 40	—	—

Uibildschais redakteors: Grusji Plate.

